

GOSPODAR-SKI LIST

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din
V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

Za združitev občin.

(Dopis občin: Pušenci in Hardek.)

Občini Pušenci in Hardek vztrajata na združitvi z Ormožem!

»Jutro« z dne 14. t. m. je objavilo dopis iz Ormoža, da Ormož odklanja združitev občin Pušenci in Hardek z Ormožem. Dokazovanje dopisnika proti združitvi se da izpodbijati v celoti. Trditev, da je šla vsa narodna spodbuda vedno le iz Ormoža samega in nikdar obratno, ne drži, ker vse narodne prireditve v Ormožu ali izven Ormoža so imele le tedaj kak pomen in uspeh, če se je pritegnilo okoliško kmetско prebivalstvo. Ormoških zavednih Slovencev je bilo premalo, da bi brez okoliške kmetске hrbtenice sploh kaj pomenili. Zato so se vršile vse prireditve skupno. Trditev, da se je veliko žrtvovalo za mešč. šolo, se da izravnati z dejstvom, da so okoliške občine še več žrtvovale za okoliško slovensko šolo takrat, ko v Ormožu ni bilo nobene slovenske šole. Da sta župana občin Pušenci in Hardek na nekem sestanku glasovala proti meščanski šoli, ne drži (glej zapisnik), glasovala sta samo proti novim denarnim dajatvam iz razloga, ker te občine nimajo nobene besede pri tej šoli in zato, ker je par Ormožančev sklenilo, da se naj okoliška šola na Hardeku z nekaj hišami vred priklupi k ormoški občini. To pa brez vedenja in preko občin Pušenci in Hardek, ki sta šolo zgradili. Pri tem vprašanju se medsebojne koristi križajo, pa samo po krivdi ormoške občine. Kar pa se tiče vzdrževanja občinske uprave, kropljenja cest, kanalizacije, vzdrževanja nočnih čuvajev, občinskega redarstva in razsvetljave, pa je občanom Pušencev in Hardeka znano, da ormoške predvsi Dobrova, Lenta, Amerika in Kerče plačujejo doklade na direktne davke za ormoške interese in še v tem primeru ni bilo nobene pritožbe. Sicer bi se te kmetске predvsi morale odžagati od Ormoža.

Ker bi občini Pušenci in Hardek si sami popravljali svoje ceste in mostove, občinskih revežev pa v teh občinah ni (v Ormožu pa dovolj), je jasno, da bi občina Ormož s priložitvijo navedenih občin na davčni moči le pridobila. Tudi elektrarna, ki je napeljana v občino Hardek, bi se znatno ukrepila še v občini Pušenci.

Treba še razčleniti, kdo predstavlja mesto Ormož! Ker dopisnik navaja, da Ormož odklanja združitev z občinami Pušenci in Hardek! Vprašamo, če predstavljajo Ormož denarni zavodi, v katere so okoliški kmetje v boljših časih

naložili težke milijone? Ko pa je ta ali oni rabil posojilo, pa se je v mnogih slučajih moral obrniti s svojo prošnjo drugim. Nasprotujejo združitvi prebivalci kmetских predvsi? Ne! Tu biva kmetски živelj, ki gotovo ni proti kmetu! Ali oni, ki živijo od kmeta in danes iščejo kmetско zaščito? Ne! Ti so na kmeta navezani! Kaj pa, če predstavljajo »Ormož« oni prebivalci mesta Ormož, ki so v lanskem letu pri plebiscitu izjavi glasovali za združitev in na tej strani je bila večina! Danes predstavljajo Ormož ne samo tisti, ki so bili tu rojeni, nego tudi oni, ki so se priselili in so tu davkoplačevalci. Ormoška meščanska šola bi sploh ne mogla obstati, če se ne bi ormoška osnovna šola in okoliška šola združili potom šolskega odbora v eno šolsko občino. Le na tej podlagi je krajevni šolski odbor bil v stanu, dati na razpolago prostore za današnjo meščansko šolo.

Pri vsej tej akciji gre pač zato, da okoliški kmetje ne bi smeli sodelovati pri ormoškem občinskem gospodarstvu! Ko se danes na višjih mestih potegujejo za kmeta in rešujejo vprašanje njegove zaščite, se v kmetskem Ormožu sodelovanje kmeta odklanja po prislovi: »Kadar se kmeta rabi, se ga pritegne, ko pa je svojo dolžnost storil, se ga odslovi, kot se odslovi zamorca, ko je svoje delo opravil.«

Nekdanja rimska naselbina v Ormožu pa se ni priselila iz Runča, nego v 11. stoletju iz Ptuja, kjer je takrat bila naseljena rimska legija. Takratna predmestja so bila Pavlovci in Loperšice, dočim je današnja naselbina v Pušencih še bila prazna ravan.

Smatramo za nujno potrebno, da se občinski odbori vseh treh občin sestanejo, vidijo iz oči v oči, pobotajo in zedinijo.

Za občino Pušenci: Skoliber.

Za občino Hardek: Šoštarč.

★

Kaj smo dosegli?

(Dopis iz Štrigove pri Ljutomeru.)

»Slovenski gospodar« je že meseca aprila v eni svojih številčk poročal o veselju in zadovoljstvu, da smo prišli pod dravsko banovino. Sicer imamo nekoliko nezadovoljnežev, ki se ne strinjajo z nami, toda teh ni niti 10%. Ti nezadovoljneži nas vprašujejo, kaj smo s tem pridobili. Ker naša občina šteje 6417 prebivalcev, nam ni mogoče, vsakemu posebej odgovorjati na taka vprašanja. Zato hočem odgovoriti tem potom ter poudariti pridobitve in uspehe, ki smo jih dosegli v času, odkar smo

pod dravsko banovino, to je od 8. oktobra 1931 do sedaj.

1. Cesto Štrigova—Dravsko Središče v dolžini približno 18 km je prevzela od občine banovina. Ta cesta sploh ni bila nikoli občinska, še za časa bivšega madžarskega režima je bila takozvana »Varmegjinska cesta«, po razsulu bi še avstro-ogrske države je to cesto prevzela Zemaljska vlada v Zagrebu, pozneje je prešla v popolno oskrbo gradbene sekcije v Varaždinu, potem je postala oblastna cesta, ki jo je prevzela bivša mariborska oblast. V času, ko je Medjimurje bilo pod savsko banovino, je to cesto od mariborske oblasti prevzela savska banovina in jo je takom 14 dni predala v popolno oskrbo in vzdrževanje občini. S tem je občina, ki je prej morala vzdrževati približno 150 km svojih prejšnjih občinskih cest 2. in 3. reda, raznih hribov in blatnih klancev, pridobila še nov veliki jarem, ki ga že skoro ni mogla nositi. Na zahtevo občanov je občinski odbor vložil v banovinsko upravo v Zagreb 3 prošnje, naj bi to cesto, ki ni bila nikoli občinska, prevzela banovina, toda vse te prošnje so bile brezuspešne, enostavno zavrnjene. Ko smo prišli pod dravsko banovino, pa je ta cesta brez vsake prošnje s strani občine bila prevzeta od banovine.

2. Dobili smo v Štrigovi žandarmerijsko postajo. V občini Štrigova s 6417 prebivalcev, kjer se nahaja občinski urad, okrožni zdravnik, lekarna, trgovine, gostilne, župnišče itd., je bila žandarmerijska postaja pred 60 leti, pa nam je bila odvzeta leta 1922. S tem časom je občina spadala v eni polovici pod rajon žandarmerijske postaje Macinec, v drugi polovici pa pod rajon žandarmerijske postaje Mursko Središče. Na zahtevo občanov je občinski odbor od leta 1922 do leta 1931 vložil najmanj osem prošenj za ponovno vzpostavitev žandarmerijske postaje, toda vse te prošnje so bile brezuspešne, enostavno zavrnjene. Enkrat ni bilo razpoložljivih denarnih sredstev, drugič ni bilo razpoložljivega osebja itd. Ko smo prišli pod dravsko banovino, smo na eno samo vloženo prošnjo dobili tekom štirih mesecev žandarmerijsko postajo.

3. Cestna zveza Štrigova—Ljutomer. Sedanja cesta Štrigova—Ljutomer je dolga približno 17 km. Leta 1922 smo sporazumno z občinami Ljutomer, Pristava, Stročjavas, Kog, Sv. Bolfenk in Dravsko Središče vložili prošnjo za zgradbo nove ceste Štrigova—Ljutomer. Prošnja je imela samo to posledico, da se je leta 1924 na licu mesta izvršil oblastno-komisijski ogled in s tem je bila cela zadeva končana ter je popolnoma zaspala. Vse naše ponovne prošnje in urgence so bile zaman. V času, ko je Medjimurje spadalo pod mariborsko oblast, smo dosegli na ponovno prošnjo toliko, da je oblast ob svojih stroških dala cesto trasirati. Ko je bilo trasiranje dogotovljeno in bi se imelo pričeti z zgradbo ceste, smo prišli pod savsko banovino in je vse vkup zaspalo. Vse naše ponovne prošnje so bile zopet brezuspešne.

ne. Ko smo bili pridruženi dravski banovini, smo prošnje obnovili, pa smo že do sedaj toliko dosegli, da se je s strani banske uprave v Ljubljani izvršil oblastveno-komisijski ogled na licu mesta ter se bo v kratkem času začelo z gradbo ceste. Velika zasluga in hvala gre v tem pogledu g. Tomislavu Kovač, lekarnarju, občinskemu odborniku v Štrigovi in članu sreskega cestnega odbora v Ljutomeru, ki se je na sejah sreskega cestnega odbora večkrat vneto zavzemal in toplo priporočal gradbo te nove ceste. Cesta se bo gradila na dolžini približno 5 km, pa bomo potem imeli samo 10 km ceste dalje Štrigova—Ljutomer. Ta nova cesta je velike važnosti za nas v gospodarskem pogledu, ker občina Štrigova gravitira samo k Ljutomeru. Tamkaj je sedež našega sreskega načelstva, kmalu pa bomo tudi sodnijsko spadali pod okrajno sodišče v Ljutomeru. Vrh tega bo ta nova cesta vezala celo Gornje Medjimurje z Ljutomerskim in ptujskim okrajem in s Prekmurjem. Ko bo cesta dogotovljena, bomo še dobili na isti progi direktno telefonsko in telegrafsko zvezo z Ljutomerom, za kar je že dravska direkcija pošte in telegrafa na prošnjo občine storila potrebne ukrepe.

4. Dobili smo v Šafarskem pomožno pošto, katera nam je bila prepotrebna, ker nam je v Štrigovo predaleč hoditi po pošto. Vsi stroški so padli na državo.

5. Dobili bomo novo občino v Razkrižju-Šafarskem. Naša štrigovska občina je prevelika, ker šteje, kakor je že gori omenjeno, 6417 prebivalcev, torej bi lahko imeli po bodočem novem občinskem zakonu tri občine. Pod novo občino Raskrižje-Šafarsko bodo spadale te-le davčne občine: Veščica, Raskrižje, Šafarsko, G'šina, en del Robadja, en del Banja in en del Jalšoveca. Prebivalcev bo približno 2500. Ta občina je zelo potrebna, ker je ljudstvo iz zgoraj omenjenih vasi oddaljeno od Štrigove (kjer je sedež občinskega urada), nad eno uro peš hoje. Tam pa imamo lepo veliko cerkev, duhovnike, trgovine, pomožno pošto, ki smo jo dobili pred enim mesecem, pa nam je še potreben samo občinski urad. To pa bomo dosegli tem lažje, ker se s tem strinjajo tudi ostali občani sedanjje matične občine Štrigova.

Ali smo torej kaj dosegli v času, odkar spadamo pod dravsko banovino?

Tako složno in pogumno naprej, pa bo šlo vse z božjo pomočjo!

Štrigovčan.

NOVICE

Zlata poroka odličnega rodoljuba. V prijaznem in vinorodnem Vajgnu pri Jarenini sta obhajala v ponedeljek dne 23. januarja posestnika Ignacij in Julijana Zupanič zlato poroko. Gospod Zupanič je v širni mariborski okolici in še daleč preko nje znana in odlična osebnost. Oče Ignacij Zupanič je slovit vinogradnik, značajan rodoljub in nemahljiv katoličan. Rojen je bil v Jelenčah pri Pesnici dne 27. julija 1853 kot zakonski sin kmeta Jožefa Zupanič. Poročen je bil dne 23. januarja 1883 v Jarenini z Julijano Šmirmaul, zakonsko hčerko kmeta Janeza Šmirmaula v Vajgnu, kjer je prevzel krasno posestvo. Poročal ju je ženinov brat J. Zupanič, tedanji kaplan pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Priče-starešine sta bila Jožef

Ornik, krčmar in mesar v Jarenini, in Friderik Šmirmaul, kmet v Gačniku. V srečnem zakonu se je Zupaniču rodilo 7 otrok, od teh sta dva umrla. Hčerka Marija je posestnica v Framu, sin Lojze, ki je bil oblastni poslanec in odbornik, pa gospodari od leta 1919 na domačiji v Vajgnu po vzgledu svojega očeta. Julka je posestnica na Drankovcu. Inž. Ivan je ravnatelj Kmetijske šole na Grmu, a Ivanka gospodinja na lepem Grarnikovem posestvu na Ranci. S hišo Zupaničevih in posebno še z očetom Ignacijem je tesno združena zgodovina Jarenine in našega obmejnega ozemlja. Zupaničevi so že od nekdaj trdni granitni stebri slovenske in katoliške zavesti v naših krajih ter širitelji gospodarskega napredka in dobrotelčnosti. Z mnogoštevilnimi prijatelji slavlencev se raduje tudi »Slovenski gospodar« ob tem jubileju ter kliče: »Očeta Ignacija in mater Julijano naj Bog živi še dolgo vrsto let!«

Smrt blage in mlade žene pod vozom. Iz Jarenine poročajo: Kruta usoda je posegla na dan 13. prosinca s svojo trdo roko v prijazni Jareninski vrh in iztrgala blago mamico od nežnih otročkov. Ko so namreč proti večeru pripekljali na dom voz vejevja ali hoste, je pohitela gospodinja Rozalija Šef pomagat podpret voz, da se ne bi na precej nagnjenem obronku prevrnil. Čila in zdrava, polna matrne blagohotnosti, je pohitela k vozu, ali: voz se prevrne in skrbna žena je izdihnila pod njim svojo jasno dušo v mladostni starosti 27 let. Vsa okolica je vztrepetala v sočutju do nesrečne družine. Vlč. g. kanonik je, kakor vedno, tudi tukaj s svojo plemenito dobrohotnostjo nudil nesebično pomoč ter spregovoril ob grobu ganljive besede v tolažbo in ublaženje strašne nesreče. Hvala mu, Bog plačaj! Iskrena hvala tudi g. kaplanu in pevskemu zboru. Zaostala otročička 9 mesecev in 5 let starosti se vas bosta z nesrečnim očetom vedno hvaležno spominjala!

Vlomilci odpeljali iz kleti sod vina. V Skrblih pri Majšpergu so se oglasili vlomilci v kleti posestnice Marije Kodrič, ki je bila odsotna in je bila navzoča kot čuvarica neka gluhonema ženska. Lopovi so odpeljali iz kleti hektoliterski sod vina, iz stanovanja pa so pobrali meso in špeh.

Kolarsko orodje je bilo ukradeno iz delavnice posestnika Antonu Kanlerju v Krčevini pri Vurbergu.

Požar sredi Ljubljane. Dne 17. januarja zjutraj je izbruhnil v skladišču modne trgovine g. Magdiča v I. nadstr. Jadransko-podunavske banke na Aleksandrovi cesti v Ljubljani ogenj. Gasilci so kmalu preprečili razmah nesreče, a vendar je škoda za nekaj stotisoč Din, ki je pa seveda krita z zavarovalnino.

Občutna požarna nesreča. Mlademu posestniku Alojziju Senožetniku v vasi Gojzd pri Kamniku je uničil požar veliko gospodarsko poslopje in znaša škoda 150.000 Din. Zavarovalnina je malenkostna.

Pragozdovi ginejo.

Gozd je v nevarnosti in sicer gozd — vseh delov sveta. Zakaj po vseh državah so industrijalci ogromne obsege gozdov neusmiljeno porušili, kot bi zaklade izkopali, pa jih brez pameti raztrosili. Dalekovidni gospodarstveniki opominjajo na vse strani, da je poraba lesa že dalj časa mnogo večja kot pa je rast mladih dreves. Zmerom nove tvornice grabijo namreč ogromne množine dreves, nič pa jim ni mar za podmladke, ki bi branili izumrtje gozdov. Tako je postal gozd danes veliko gospodarsko vprašanje, ki ne zanima le strokovnjaka, marveč vse človeštvo.

Poleg premoga, rude in petroleja je les dejansko najpomembnejše sredstvo, ki ga nudi narava za napravo velikih in najrazličnejših predmetov. Milijoni železniških pragov po vsem svetu so zvali evali pragozde. Prav tako drogovi. In koliko izmenjav je sleherno leto! Ladje požro premnogo gozdov in gradbena obrt je brez lesa (kljub ameriškim nebotičnikom) še zmerom nemogoča. Špirit je žgoči proizvod lesa, izdelovanje filmov in fotografskih plošč je posredno (celuloza) iz lesa, prav tako sta lak in umetno usnje lesni proizvod. Naše dame nosijo nogavice, perilo in obleke iz umetne svile, ki je prav tako iz celuloze Bombažno strelivo, moderna eksplozivna sredstva in brezdimni smodnik so z lesom v tesnem odnosu. Nič ni pretirano, če pravimo, da se sleherno leto celi gozdovi rušijo — za svinčnike. In končno ne pozabimo na zmerom mnogočnejše papirne industrije, ki večji del žive od gozda. Zraven tega moramo omeniti porabo lesa za kurivo in strojni pogon; ta je mnogo večja, kot si lajik more predstavljati. Saj požge Nemčija, ki je preskrbljena z ogromnimi premogovnimi zakladi, sleherno leto skoraj polovico lastnega proizvoda. Koliko požge pa Rusija, ki uporablja les tudi za pogon železniškega stroja, si ne moremo misliti.

Pri takem čezmernem izrabljanju gozdov vidimo kot na dlani, kako bomo polagoma prišli zmerom v večje pomanjkanje lesa, končno pa bodo gozdovi vsega sveta na tleh. Praksa misli to teorijo gladko ovreči, zakaj o kakih lesnih pomanjkanjih do danes še ni bilo govora. Imamo celo industrijalce, ki govore o nadprodukciji lesa. Teoretik pa ima kljub temu prav, zakaj praktik pripravlja smrt gozdovom s tem, da jih neusmiljeno in brez pameti izsekava.

Ta trebljenja gozdov bomo videli vsaj malo v jasnejši luči, če pogledamo v Kanado, eno na gozdovih najbogatejših držav na svetu. Ko se bližamo gozdnim kompleksom, vidimo vsepovsod po rekah in potokih neizmerne množine splavov in prosto plavajočih hlodov. Mnogokrat se taka debela zataknejo na ovinkih vodovja; nekatera so zašla v goščavje ob vodi, druga visijo na teh, ali pa so jih vode izplavile na kopno. Na ta način nastane v nekaj urah velikanski zastoj, ki zadržuje tisoče in tisoče hlodov, ki leže kot nezakopani mrličji. Tu dobimo vsaj slutnjo, s kako brezobzirnostjo podsekavajo ogromna

drevesa, ki še niso dosegla svoje najlepše dobe.

Izraz sekati ni tu na mestu, zakaj tu rušijo stroji, ki podsekavajo gozd čisto pri tleh, kakor da si senožet pokosil. S sekiro samo se ne sekajo drevo; kakor hitro je zaseka zadost. Oboka, prevežejo deblo v primerni višini z debelo vrvjo. In zdaj vlečejo in nategujejo traktorji in dvigalke, dokler ne položijo drevo kakor v rokoborbi na tla. Nato stopijo v boj vlačilci in vlečejo hlode na določen prostor, odkoder jih razpošiljajo po svetu. Ogromni žerjavi jih tu pograbi in nalože na transportne vagonce, kateri jih odpeljejo po ozkotirni železnici do naslednje postaje ali pa do reke.

Samo skozi okence pogledimo še na Švedsko, kjer so ogromne lesne industrije in ogromna lesna bogastva. Tam začno sekati, ko neha poljsko delo, to je, ko pade prvi sneg. Takrat se izpraznijo vse vasi, ljudje se odpravijo v gozdove. Tam si zgradijo kolibe in staje za konje, in žive enostavno življenje. Polagoma posekajo vsa drevesa, ki so prikladna za industrijske namene, pa jih odpeljejo na saneh do najbližje reke. A ker so vse reke v notranjosti Švedske zamrznjene, nagrmadijo na nje kolose hlodov. Dalje vrši prevoz priroda sama: pomladi se namreč začne taliti led in voda nosi posamezne splave lesa do bližnje žage (žage so namreč vse ob vodi).

V začetku tega stoletja so posekali letno 30 do 35 milijonov stebel, danes pa je doseglo njihovo število 70 milijonov. Ker pa ni radi ogromnega števila hlodov zmerom odprt odtok, nastopajo skoro vsako leto povodnji, ki napravljajo ogromne škode kulturnim predelom zemlje. Gozdovi pa le naprej umirajo, človek v svoji trgovski strasti pozablja, da bo enkrat ves gozd na tleh. Saj to ni naravna smrt, marveč prav organiziran roparski napad, ki bo v 30 do 40 letih iztrebil gozdove po vsej Sev. Ameriki in Kanadi. To prerokovanje je tem bolj pomembno, če pomislimo, da posedujejo Združene države s Kanado 30% vseh iglavcev na svetu.

Resni raziskovalci in gospodarstveniki se že dalje časa bavijo z lesnim vprašanjem, kako bi te zemeljske zaslade modro porabljali in — če bi les izginil — s čim bi ga nadomestili. Znanost bo pač morala najti sredstvo, s katerim bi podaljšali življenje gozdov in vzgajali drevesa tako, da bi hitreje rasla in bila po možnosti izdatnejša.

GOSPODARSTVO

Ovire pri splavarstvu. V naši Dravski dolini je za razmah lesne industrije glavni pripomoček splavarstvo. V kraju od Fale do Dravograda se napravi letno okrog 600 splavov. Pri tem je zaposlenih precejšnje število delavcev, ki si z razmeroma lepo plačo pri splavarenju zaslužijo svoj vsakdanji kruh. Za levi dravski breg je splavarjenje važnega pomena, ker nudi Drava s svojim tokom najprikladnejše pro-

metno sredstvo. Zadnje čase je nalezlo splavarstvo pri »Elektrarni Fala« na precejšnje težkoče. Elektrarna ni hotela prepuščati splavov v nalašč za to urejenih napravah z izgovorom, da ima Drava prenizki vodostaj. Tako postopanje je povzročalo splavarskim podjetnikom ogromno nepotrebnih stroškov, ker so morali splavarji nad jezom les raztovarjati in ga nato z vozmi nad 1 km daleč voziti, kjer so ga morali zopet natovčiti na splav. Da prizadeti zaščitijo svoje stare splavarske pravice, so se dne 14. januarja t. l. zbrali v gostilni Dabringer v Mariboru na sestanek. Povabili so tudi zastopnika »Elektrarne Fala«, g. nadinženerja Kipacha. Skromne peticije splavarjev napram »Elektrarni Fala« so bile samo te, da bi se tu ob nižjem vodostaju neoviran prepuščal splavi in to na lastno odgovornost splavarjev, kakor se je to vršilo do predlanskega leta. Zastopnik elektrarne g. nadinžener Kipach je obljubil, da se bo za stvar resno zavzel, da bodo te ovire čimprej odpravljene, o čem bo splavarske interese pisмено obvestil.

Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš. Kakor znano, je izredni občni zbor Kmetijske družbe dne 29. decembra 1932 sklenil, da bodi Kmetijska družba zadruga in ne več društvo. V smislu tega sklepa razglasa zadnji »Kmetovalec«, da mora vsak, ki hoče postati član zadruge, vplačati enkrat za vselej najmanj 1 delež, ki stane 10 Din, in s tem prevzame jamstvo za dvakratno svoto, ob enem izpolni dve pristopnici s črnilom in s čitljivim imenom, priimkom in bivališčem. Ena pristopnica ostane pri podružnici, druga se pa odpošlje Kmetijski družbi v Ljubljano. Povedano velja za vse stare člane, to je za one, ki so v letu 1932 bili družbeni člani. Novi člani pa morajo poleg deleža vplačati še 30 Din pristopnine, in to najkasneje do konca l. 1933. Vse nove člane sprejema glavni odbor Kmetijske družbe potem, ko so ugodili zgoraj navedenim pogojem. — Poleg tega pobira podružnica naročnino za »Kmetovalec« v znesku 25 Din in še 5 Din za kritje svojih stroškov, torej skupno 30 Din.

Viničarski vestnik.

»Strokovna zveza viničarjev« s sedežem v Ljutomeru se vedno bolj razširja in utrjuje v vseh naših viničarskih krajih. Radi svojih številnih in važnih poslov, ki jih ima kot delavska stanovska organizacija, je morala v zadnjem času tudi v Mariboru ustanoviti uradne dneve svojega tajništva. Vsako prvo in tretjo soboto in nedeljo v mesecu uraduje tajnik zveze v Mariboru in sicer v soboto od 10. ure naprej ves dan, v nedeljo pa, ako ni v okolici zborovanja viničarjev, samo od 8. do 11. ure dopoldne. Moglo bi se zgoditi, da je tajnik kako nedeljo radi poslov v okolici zadržan in bi viničarji čakali brez uspeha pred vrati pisarne, zato opozarjamo vse, ki bodo imeli v našem tajništvu v Mariboru kakšen opravke, da to store vedno prej že v soboto. — SZV, tajništvo, Maribor, Delavska zbornica, 3. nadstropje.

Pripravlja se knjiga o gospodarski struk-

turi dravske banovine. Statistični podatki iz raznih gospodarskih in socialnih panog morejo nuditi edino najlepše gradivo za to svojevrstno knjigo. Tudi viničarji in viničarsko vprašanje ne sme tukaj izostati, če hoče biti knjiga pod takim naslovom popolna. Povsod tam, kjer so danes viničarji že organizirani, nam bo z lahkoto zbrali potrebne statistične podatke. Kamor pa še med viničarje ni prišla zavest stanovske organizacije, tja pa se tem potom obrne z vljudno prošnjo, naj kdo od viničarjev blagovoli zbrati in poslati podatke o sledečem: 1. Koliko občin, kjer žive viničarji, je v dotični župniji. 2. Naslov tistih občin. 3. Koliko viničarskih družin ima vsaka teh občin? Podatki se dobe pri županstvih. 4. Približno koliko je teh viničarjev takozvanih »kmetijskih«, koliko onih, ki služijo »meščanske« ali »grašinske« vinogradnike? 5. Koliko je denarni zaslužek po leti, koliko po zimi? 6. Kakšne so tam v navadi dajatve viničarjem v naturi in kakšni so posebni službeni običaji? Komu bi to zbiranje podatkov storilo izdatne stroške, naj priloži stroškovnik k dopisu. Gre za važno stvar. Zato pričakujemo odziva od povsod. — Strokovna zveza viničarjev Ljutomer.

DOPISI

Št. Peter pri Mariboru. V Celestrini je umrl po daljši bolezni Budja Janez, bivši viničar, star 87 let. Pokopan je bil pretečeni torek. Najbolji starček v miru počiva. — Na svečnico imajo šentpeterske žene svojo običajno vsakoletno cerkveno pobožnost. — Prvo nedeljo v februarju se vrši popoldne po večernicah redni mesečni sestanek fantovskega krožka. Prired predavatelj iz Maribora. Mladina pridni! — Tudi možimo in ženimo se pridno. Med drugimi se je poročil naš učitelj g. Mesarič And. Za zakonski stan se je odločila tudi naša gđ. Jožica Lorberjeva in se bo od nas preselila v Slovenjgradec. — Fantovski krožek priredi pod okriljem prosvetnega društva »Skala« eno izmed prihodnjih nedelj, ko bo dovolj snega, smuške tekme in sicer za člane fantovskega krožka.

Fram. Pri nas smo izročili materi zemlji dne 18. januarja 38letno Marijino družbenico Zaliko Kotnik. Pretrgala je nit njenega vzornega življenja jetika, katero je voljno in bogu vdano prenašala dve leti. Veličasten pogreb blagopokojne je dokazal njeno občo priljubljenost v domači župniji in celo pri precejšnjem številu Mariborčanov. Spremljala jo je na zadnji poti od doma poleg ljudskih množic Marijina družba, pevsko društvo je zapelo več žalostink in g. župnik je govoril pokojni ob odprtem grobu. Zalika je gospodinjala svojemu vdovljenemu očetu Francu, ki je že 50 let naročnik »Slovenskega gospodarja«. Zapušča poleg žalujočega očeta dva brata. Vzorna Marijina hčerka Zalika, prosi za očeta in žalujoče sorodstvo pri nebeški Materi! Darovalcem vencev in sploh vsem, ki so posodili blagopokojni zadnjo pot, iskreni: Bog plačaj!

Fram. Umrla sta dne 17. t. m. Jurij Ribič, posestnik na Požegu, v 81. letu in v Morju 18letni Anton Mom, po domače Srbotnikov, dober fant, ki se je lani izučil čevljarstva v mestu, a si tudi nakopal bolezen. Naj počivata v miru! — Na pragu hiše je spodrsnilo Matevžu Blažič, posestniku v Morju, padel je tako ne-

srečno, da si je zlomil nogo v stegnu; peljali so ga v bolnico. Daj Bog zopet zdravje dobremu možu, da bi še nadalje lahko pomagal v cerkvi!

Sv. Janž na Dravskem polju. Od 5. do 12. februarja se vrši v naši fari sv. misijon pod vodstvom č. gg. misijonarjev lazarištev iz Ljubljane. Vsi dobro misleči ste prisrčno vabljeni, da se te svete pobožnosti polnoštevilno udeležite!

Sv. Frančišek v Savinjski dolini. Po daljšem mučnem trpljenju je v nedeljo dne 8. januarja zaspala v Gospodu Urhova mamica Ana Slatinšek, stara šele 49 let. 27 let je živela s svojim možem v zakonu. Bila je skrbna vzgojiteljica svojim 12 otrokom, ki so razen hčerke Rozike, ki je pred 4 leti v cvetu mladosti nenadoma umrla, še vsi živi. Sin Jože je gojenec kn.-šk. dijaškega semenišča. Na njeni zadnji poti k večnemu počitku so jo v velikem številu spremljali njeni sorodniki in prijatelji, kakor tudi njene sestre, članice tukajšnje skupščine III. reda. Sedaj počiva spokojno njeno telo na prijaznem Stražkem gričku pri cerkvi sv. Frančiška, a njena duša se gotovo veseli večne blaženosti pri božjem Prijatelju, ki jo je med boleznijo večkrat obiskal. Bridko prizadeti Urhovi družini, kateri je stalen prijatelj tudi naš »Slovenski gospodar«, naše prisrčno sožalje!

Št. Vid pri Planini. Za novo leto so nam zapeli zvonovi žalostno pesem: umrla je naša draga Kristina, sestra Kristina Luskarjeva. Pa ni umrla; saj je rekla sama, da noče umreti, temveč da gre pozdravit svojega ateka, ki je že 12 let brez svojih domačih. In kako bi umrla? Mlada, še v cvetju pomladi komaj pred par leti je maturirala. Preden pa je odšla, je naročila, da vse drage prisrčno pozdravlja. In zdaj spi tam ob zeleno-modrem Vrbasu. Z ljubeznijo je vzgajala mladino in darovala lastno življenje. Naj počiva v miru!

Kostrivnica. Veličasten pogreb, kakor jih Kostrivnica malo doživi, je pričal, kako priljubljen je bil bivši tukajšnji cerkveni ključar Franc Ogrizek, po domače Hrūp, ki smo ga dne 9. t. m. kot prvega v letošnjem letu spremljali k večnemu počitku. Bil je izredno šaljive narave, ki ga tudi v bolezni ni zapustila, vendar tudi v šali vedno dostojen. Zapuščala ga žena, sestro misijonarja g. Zorka, in 10 otrok, ki so vsi vzorni člani naše fantovske in dekliške Marijine družbe, eden cerkovnik, štirje pa cerkveni pevci. Na dan pogreba so vsi vzgledno darovali sv. obhajilo za umrlega očeta in tako tudi s tem pokazali, kako naj pravi kristjani žalujejo za svojimi rajniki. —

Celje. Gojenci tukajšnje orglarske šole izrekajo tem potom javno zahvalo Zadružni zvezi v Mariboru za zadružno-knjigovodski tečaj, ki ga je priredila od 10. do 14. januarja t. l. v Celju v Domu. Posebno se še zahvalujemo gg. predavateljema: nadrevizorju Pušenjaku in revizorju Urbaniju. Tudi v kritičnih časih hočemo kot organisti delati za procvit zadružništva!

Bizeljsko. Včasih so hodili k nam z one strani Save le tovorniki, ki so odvažali naša vina, sedaj pa hodijo k nam tudi po neveste. Tako se je pripeljal v nedeljo dne 15. t. m. Miloš Volk, mlad posestnik iz Čateža, in povabil na svoj dom Pepco Petrišič, hčerko znanega posestnika in cerkvenega ključarja pri Mariji Magdaleni. Roke sta si podala v domači cerkvi v Orešju. Božji blagoslov naj spremlja mlado ženo in gospodinjjo, da bi tudi na novem

domu in v novem kraju bila tako priljubljena in spoštovana kot je bila tukaj.

*

Kriza igralnic.

Kakor je videti, so dogospodarile vse največje evropske igralnice, ker ne posedajo nikdo, kar bi še lahko zaigral ter zgubil. V kolikor so igralnice zasebna podjetja, so njih lastniki v sedanji krizi hudo prizadeti.

V Nizzi ob francosko-italijanski srednjezemski morski obali je bila pozidana pred dvema letoma nova in razkošno opremljena igralnica. Lastnik je bil uverjen, da bo dobil tekom dveh let v stavbo zazidani denar nazaj z visokimi obrestmi. Že tekom prvih 5 mesecev je zgubil 3 milijone, nakar je prezidal igralnico v garažo.

Tudi v Monaco (blizu tam, kjer je zgoraj omenjena igralnica) je danes slabo. Prebivalci te samostojne države so bili davka prosti, ker so vse izdatke lahko krili z dobičkom igralne banke. Danes so upeljali tudi v Monaco splošno dolžnost plačevanja davkov. Le tu in tam še obiščejo kaki turisti igralne dvorane v Monaco, a le iz radovednosti, da si ogledajo promet, ne da bi sami igrali.

Največji dobički so bili priigrani v Monte Carlo, Cannesu in Deavillu. — Monte Carlo je kasiral povprečno v navadnem letu čisti dobiček pol milijarde Din. Danes so tudi tamkaj igralne mize nezasedene. Lastniki igralnih podjetij so se prepričali, da ni več občinstva, ki bi zmoglo plačilo zaigranih svot.

Igralnica v Biaricu (ob francosko-španski meji) je bila ponujena na prodaj za 5 milijonov. Ni se javil niti eden kupec, čeravno so bile podane vse možnosti na dobiček. Celi del mesta, na katerem so zgrajeni hoteli in druge stavbe, je bil last nekdanjega umivalca steklenic, ki je iz omenjenega francoskega zdravilišča izvleči neizmerno bogastvo. Ko mu je ponujal pred leti med preletom Rokavskega zaliva smrtno ponesrečeni belgijski žid Löwenstein 40 milijonov za posest, ni prejel na ponudbo niti odgovora. Danes se ne morejo znebiti dediči umivalca steklenic igralnice niti za 5 milijonov. Tudi znamenje časa!

Nekatere znamenite igralnice so začele nastavljalati gledališke igralke ter filmske dive, ki tvorijo privlačno moč za lahkožive bogataše.

Za francosko državo pomeni kriza v igralnicah težko zgubo. Veliko so nesli davki na vstopnice in na igralne karte. Čisti državni dobiček francoskih igralnic je vršel leta 1929 — 2 milijona frankov, leta 1930 je bilo opaziti znatno nazadovanje, danes je ta vir usahnil.

Hudo je udarila usoda francosko igralnico Le Touquet, ki se je nekoč veselila obče priljubljenosti. Predvsem so našli tamkaj na živalski način ob priliki sprehoda umorjeno in izropano Angležinjo. Obiskovalce igralnice bi naj dovažalo in odvažalo posebno letalo, ki je ponesrečilo s potniki vred. Igralnico

Le Touquet so zaprli zaradi preslabega obiska.

Ali še bo sploh kedaj zasijala igralnicam boljša bodočnost, je prav težavno vprašanje.

*

Raznoterosti.

Zdravniška veda vedno napreduje in išče sredstev in načinov, kako bi mogla preprečiti ali ozdraviti človeške bolezni. V tem je pokazala ter kaže vprav čudovito iznajdljivost. Od preprostega in učinkovitega načina zdravljenja z zelišči in raznimi domačimi sredstvi pa do modernih metod zdravljenja se vleče dolga pot, ki dokazuje človeku vrojeno teženje po ohranitvi zdravja. Med novimi načini, ki jih uporabljajo moderni zdravniki, je takozvano punktiranje. Tisti udje človeškega telesa, odnosno votline v njem, ki se napolnijo z bolezenskimi tekočinami, se punktirajo, to je, z ostrim nožičem se nabadajo, da iztečejo kvarne tekočine, ki ogrožajo zdravje dotičnega uda in celega telesa. Takšne punkcije marsikomu niso po godu. So pa potrebne za zdravje celega organizma. Zato pameten človek, ki mu je zdravje organizma pri srcu, proti njim ne protestira.

Radio v službi vere. Radio-postaja v Fhoeniksu v Zedinjenih državah Sev. Amerike daje vsak dan pol ure na razpolago katoliški Cerkvi. To traja že 4 leta. V tej dobi je mnogo bolnikov, ki so ležali na posteljah po bolnišnicah, poslušalo besedo božjo ter so se spreobrnili na smrtni postelji. Tudi med ostalim prebivalstvom so bili doseženi veliki uspehi. Doslej je jezuitski pater Vaughan podajal te pol ure vsak dan katoliški program na izviren način. Ker je odšel za profesorja v Los Angeles, je prišel k radiu na njegovo mesto jezuitski pater Flynn. Bilo bi dobro, da bi radio-postaje v drugih državah posnemale to ameriško ustanovo. Ruski boljševiki se poslužujejo radia za širjenje brezboštva. Zato bi bilo primerno, da bi radio bil na razpolago tudi borbi zoper brezboštvo.

Župnik in gledališki igralci. Umrl je te dni v Parizu Ernest Jouin, župnik cerkve sv. Avgušтина. Bil je francoski pisatelj ter je spisal več dramatskih del, ki so jih predvajala razna francoska gledališča. Tako je prišel župnik kot pisatelj teh dram in obenem kot režiser pri njihovih predstavah v dotiko z gledališkimi igralci. Iz te dotike so se razvile trajne zveze, ki so bile igralcem v največjo korist. Mnogo igralcev, ki so prej bili v verskem oziru brezbržni, mlačni ali celo protiverski, se je spreobrnilo. Tako je direktor baleta (plesnih nastopov) v pariški operi prejel prvo sv. obhajilo v starosti 72 let. Neki igralec, žid po veri, je prejel katoliški krst. Ko je ta župnik gledaliških igralcev sedaj umrl v starosti 87 let, ga je na poslednjem potu spremljalo veliko število gledaliških igralcev in igralk.